

Autor: mgr Joanna Stepaniuk

**Temat pracy: Rola pedagoga w pobudzaniu aktywności społeczności lokalnych.
Studium przypadku**

**Ksiądz- animator inicjatorem i organizatorem uczestnictwa w życiu społeczno-
kulturalnym na przykładzie miasta Brańsk.**

W każdej społeczności lokalnej można odnaleźć miejsca, które „przyciągają” ludzi i sprzyjają nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych. Jakość wzajemnych relacji uwarunkowana jest w dużym stopniu rodzajem panującej atmosfery w danym środowisku. To właśnie sprzyjająca przestrzeń społeczna umożliwia dynamiczny rozwój społeczny. Rolę miejsca, gdzie kształtują się wszelkie normy i postawy nadal najlepiej pełnią i pełnić mogą społeczności lokalne. Rynek miasteczka, to przecież swoista agora, która umożliwia dyskusję nad normami, konfrontację i ścieranie wartości oraz przełożenie zewnętrznych impulsów (płynących poprzez media, struktury państwowe) na praktykę własnego życia¹. W ten sposób środowisko lokalne staje się istotną przestrzenią umożliwiającą rozwój społeczny. Najprawdopodobniej ksiądz Krzysztof Dobrogowski podejmując współpracę ze społecznością w Brańsku w 2006 roku uwzględnił fakt, że środowisko lokalne obok rodziny stanowi najważniejszy czynnik socjalizacji, nieodłączny i nieuchronny element otoczenia życia jednostki.

Brańsk to kilkutyśczne miasteczko położone w malowniczym miejscu, nad rzeką Nurzec, przy trasie z Warszawy do Białowieży. Ludzie w tym mieście są mili, gościnni i to być może spowodowało, że ksiądz Dobrogowski szybko zaadaptował się w nowym środowisku. W okolicy o samym miasteczku mówi się, że *w Brańsku żyje się po pańsku*². Warto zauważyć, że jako przyjezdna osoba zwróciłam szczególną uwagę na ład i porządek oraz na rozmowność napotkanych mieszkańców miasta. Na terenie Brańska istnieje kilka instytucji społeczno- kulturalnych, które odgrywają kluczową rolę na mapie zasobów tego

¹ Z. Bauman, *Globalizacja. I co z tego dla ludzi wynika*, Warszawa 2000, s. 31-31

² http://www.bransk.podlaskie.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=25&strona=1, strona internetowa z dnia: 02.02. 2010 rok, godz. 16⁰⁵

miasteczka. Do tych instytucji należy zaliczyć: Miejski Ośrodek Kultury, Urząd Miasta i Gminy oraz Zespół Szkół im. Armii Krajowej. To właśnie na nich dotychczas spoczywał ciężar organizowania mobilności społeczności lokalnej. Jednak liczne praktyki np. Lisków, Korytków pokazują, że do budowania strategii zmiany społecznej potrzebny jest umiejętny, profesjonalny budowniczy- animator społeczny. I takim właśnie inicjatorem czynów społecznych, tworzącym zaplecze do swoich działań w nadawaniu instytucjom publicznym charakteru organizacji obywatelskiej, okazał się ksiądz Krzysztof- laureat ogólnopolskiego Konkursu im. Heleny Radlińskiej w 2009 roku.

Duchowny swoje działania animacyjne kierował przede wszystkim do młodzieży. Nawet liczne obowiązki wynikające z pracy duszpasterskiej nie przeszkadzały księdzu znaleźć czas zarówno na udział, jak i tworzenie innowacyjnych projektów. Niewątpliwie zachęcało to brańską młodzież do uczestnictwa w atrakcyjnych formach działania, tj. sport czy turystyka. Według księdza Dobrogowskiego tylko *połączenie turystyki, sportu i integracji oraz aspektów religijnych daje wspaniałe rezultaty: zagospodarowanie czasu wolnego, wspólny wysiłek, jednocząca pracę, okazję do sprawdzenia się w działaniu, naukę...*³. To właśnie zamiłowanie do sportu spowodowało utworzenie w Brańsku, Parafialnego Klubu Sportowego „Karol”, zrzeszającego młodych chłopców. Warto zauważyć, że młodzi sportowcy, dzięki uzyskanym środkom pieniężnym mogli wyjechać do Warszawy na Międzynarodową Parafiadę Dzieci i Młodzieży. Dla niektórych z nich to przedsięwzięcie było ogromnym wyzwaniem i jedyną szansą przełamania małomiasteczkowych barier. Kolejną inicjatywą było otwarcie w Brańsku Świetlicy Środowiskowej „Promyk Dnia”. Duchowny przez cały czas osobiście czuwał nad jej odpowiednim wyposażeniem. Ponadto dbał o ciekawy i atrakcyjny program organizowanych w świetlicy zajęć dla dzieci młodzieży. Ksiądz Krzysztof w swoich działaniach nieustannie zwracał uwagę na rozwijanie zdolności mieszkańców do organizowania się i budowanie relacji opartych na bezpośrednich kontaktach, wspólnych celach i wartościach, a przede wszystkim na wzajemnym zaufaniu. Starał się uruchamiać i stymulować procesy integrowania działań różnych podmiotów, tworząc sieć współpracy. W ten sposób zmienił charakter corocznej imprezy z okazji Dnia Dziecka. Dotychczas odbywało się Święto Sportu organizowane na terenie przedszkola i szkoły, przeznaczone dla dzieci i młodzieży. Ksiądz Krzysztof zaproponował zorganizowanie

³ http://www.aktywnospolecznosci.pl/tresc.php?id_artykul=191, strona internetowa z dnia: 02.02. 2010 roku, godz. 19⁵⁰

Rodzinnego Dnia Dziecka. Inicjatywa ta zintegrowała wszystkich mieszkańców miasta, a dzieci mogły świętować swój dzień wspólnie z dorosłymi. Duchowny zachęcił do czynnego udziału w tym przedsięwzięciu pracowników Miejskiego Ośrodka Kultury oraz nauczycieli z Zespołu Szkół im. Armii Krajowej. Dzięki temu nauczyciele wychowania fizycznego stworzyli kadre sędziowską, która nieodpłatnie czuwała nad przestrzeganiem zasad „fair play” podczas zawodów. Kolejnym innowacyjnym pomysłem, skierowanym do większej grupy odbiorców, było Święto Dożynek Dekanalnych, które co prawda odbywało się w Brańsku od dawna, jednak ksiądz nadał mu inną formę. W ten sposób duchowny *zamiast Mszy dziękczynnej i rozejścia się uczestników do domów, zaproponował rozbudowanie wydarzenia*⁴. Święto Dożynek stało się w Brańsku dobrą okazją do świętowania, dlatego program wzbogacono o liczne konkursy, m.in.: na najpiękniejszy wieniec dożynkowy, rozpoznawania zbóż i wiązania pasów ze słomy. Natomiast na zakończenie dnia organizowano zabawę taneczną. Ksiądz podejmując to przedsięwzięcie doskonale wiedział, jak istotne jest partnerstwo i współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami. Bowiem tylko dzięki wsparciu ze strony Zrzeszenia Przedsiębiorców Ziemi Brańskiej możliwe było zorganizowanie tego wydarzenia. Warto zauważyć, że duchowny w trakcie swojej społecznej działalności w Brańsku, zawsze był blisko związany z Katolickim Stowarzyszeniem Młodzieży. Przez cały czas bardzo chętnie włączał się w organizację spotkań młodych ludzi. Zarówno wspierał, jak i promował podejmowane przez Stowarzyszenie inicjatywy. Natomiast prowadzone katechezy kierował nie tylko do katolików, ale także do dzieci i młodzieży innych wyznań.

Na co dzień ksiądz Dobrogowski jest sympatyczną, twórczą i operatywną osobą. I pomimo tego, że od dłuższego czasu nie pracuje już w Brańsku, to nadal jego działalność jest tutaj mile wspominana⁵. Udało się mu przełamać schematy zachowania, zmienić mentalność ludzi, czyli osiągnąć to, co w lokalnej animacji jest najważniejsze. Działalność społeczna, która podjął duchowny pracując w Brańsku, była ukierunkowana na wywołanie trwałych zmian. W tym celu ksiądz Dobrogowski musiał pokonać wiele trudności. Bardzo często w swojej pracy napotykał opory ze strony rodziców, którzy nie wyrażali zgody na udział ich dzieci w społecznych przedsięwzięciach. Jednak otwartość na innych i chęć podejmowania nowych wyzwań, pozwalała księdzu znaleźć właściwe rozwiązania w

⁴ Tamże

⁵ Wniosek na podstawie bezpośredniej rozmowy z mieszkańcami Brańska

trudnych kwestiach. Najczęściej poprzez rozmowy z ludźmi starał się pokazać im odmienny sposób patrzenia na problemy dnia codziennego. Nie bez znaczenia były też jego bezpośrednie i ustawiczne kontakty z młodzieżą. Dzięki temu poznawał problemy i bolączki młodych ludzi. Bowiem tylko właściwa diagnoza środowiska lokalnego pozwala podjąć odpowiednie działania, które wywołają aktywność społeczności. I tak ksiądz starał się o to, aby młodzież sama szukała właściwych rozwiązań w trudnych sytuacjach. Ucząc się w ten sposób odpowiedzialności i samodzielności. Duchownemu zależało także na tym, aby wśród młodych ludzi, z którymi współpracował, znalazła się aktywna grupa, która będzie kontynuować jego działania, gdy on zostanie przeniesiony do innej parafii. Myślę, że ksiądz Krzysztof jak najbardziej osiągnął ten cel. Do dzisiaj na terenie Brańska działa Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, które oprócz tego, że wpływa na ożywienie życia społeczno-kulturalnego, to także wzmacnia postawy obywatelskie mieszkańców miasta.

Uważam, że pobudzanie aktywności społeczności lokalnej to jedno z niewielu działań, które realizowane są zgodnie z programem stworzonym w oparciu o problemy osób, którym mają służyć. Dzięki temu może zmienić się „sposób bycia” ludzi w społeczeństwie. Zwyczajne codzienne zachowania, styl życia kształtują bowiem jego jakość, powodując zadowolenie i samorealizację lub bezsilność i apatię. Często malutki sklepik, do którego przychodzą na zakupy okoliczni mieszkańcy, jak i skwerek uczęszczany przez młode mamy z dziećmi należą do istotnych zasobów okolicy. W każdym z tych miejsc spotykają się ludzie, rozmawiają ze sobą, wchodząc w pewne relacje, integrując się jednocześnie jako społeczność lokalna. Odpowiednia organizacja przestrzeni może w tym pomóc lub przeszkodzić. Tak więc rozwój społeczności lokalnej stanowi swoisty fundament rozwoju lokalnego, czyli procesu polegającego na rozwiązywaniu lokalnych problemów i stwarzaniu warunków do zaspokajania potrzeb indywidualnych oraz zbiorowych dzięki zaangażowaniu mieszkańców, instytucji i organizacji.

Bibliografia:

1. Bauman Z., Globalizacja. I co z tego dla ludzi wynika, Warszawa 2000
2. Giza- Poleszczuk A., Hausner J. (red.), Ekonomia społeczna w Polsce: osiągnięcia, bariery rozwoju i potencjał w świetle wyników badań, Warszawa 2008
3. Strona internetowa: ww.bransk.podlaskie.pl

4. Strona internetowa: www.aktywnospolecznosci.pl